

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ І ГРОМАДСЬКИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА МАКСИМЕНКА ПАВЛА ТИХОНОВИЧА НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія»

Неможливо сьогодні уявити становлення і розвиток кафедри терапевтичної стоматології вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» без ім'я визначного вченого, талановитого лікаря, обдарованого педагога, професора, доктора медичних наук Максименка Павла Тихоновича.

Уся наукова робота професора Максименка пов'язана з академією. Спочатку в 1959 році він виконав та захистив кандидатську дисертацію на тему «Комбинированное применение антибиотиков при лечении больных язвенным стоматитом», потім у 1970 році – докторську дисертацію на тему «Патогенез, клініка, діагностика, лікування гострого афтозного і виразкового стоматитів». У 1971 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

За 28 років керівництва кафедрою терапевтичної стоматології Павло Тихонович підготував 2 докторів медичних наук

(І. С. Мащенко (1980); А. К. Ніколішин (1989) та 20 кандидатів медичних наук (В. М. Артюх, О. Ю. Кастеллі, Р. І. Аніщенко, Д. Є. Кіндій, Ю. М. Паламарчук, А. А. Коздоба, В. М. Буров, Л. І. Дубова, Т. О. Петрушанко та інші).

На кафедрі під керівництвом проф. П. Т. Максименка створені перші навчальні плани та програми з пропедевтики терапевтичної стоматології, основного клініч-

ного курсу, для субординаторів та інтернів. Розроблено і впроваджено метод диференційованого навчання студентів основного курсу та субординаторів з окремих розділів дисципліни: «Одонтопатологія», «Пародонтопатологія», «Хвороби слизової оболонки порожнини рота», «Фізіотерапія в стоматології», «Військова терапевтична стоматологія» тощо.

Під час завідування кафедрою професором П. Т. Максименком співробітниками кафедри вивчені епідеміологія та структура захворювань зубів і тканин пародонта у людей різних вікових та соціальних груп, жителів регіонів із різним умістом фтору в питній воді (Л. Г. Павленко, А. К. Ніколішин, В. М. Артюх, Д. Є. Кіндій, Т. П. Скрипнікова та інші).

В експерименті і клініці виявлене значне психоемоційне напруження, яке посилюється при препаруванні зубів (Л. І. Дубова) і особливо зростає при різноманітних подразненнях пульпи зуба

(Т. П. Скрипнікова). На цій основі обґрунтовано і запропоновано комплексне, індивідуально орієнтоване знеболювання.

Розроблені та вдосконалені окремі методи лікування та профілактики карієсу і флюорозу зубів (Л. Г. Павленко, А. К. Ніколішин), захворювань пародонта в дітей, які проживають у регіонах із різним умістом фтору в питній воді (К. А. Луговська, В. М. Артюх), та в дорослих (Т. П. Скрипнікова,

Г. Ф. Просандеєва, Т. О. Петрушанко, Т. М. Козуб, В. Я. Даценко), а також при ревматизмі та ревматоїдних захворюваннях (І. С. Мащенко, В. П. Василенко).

Розроблені та виготовлені зразки ендодонтичних інструментів (В. М. Буров, П. Т. Максименко), а також удосконалені і втілені в практику фізичні засоби лікування хронічних періодонтитів (Г. І. Сирота), хронічного рецидивуючого афтозного стоматиту (О. Ю. Кастеллі), хвороб пародонта (В. Я. Даценко, О. Д. Циганенко) та передракових захворювань слизової оболонки порожнини рота (Л. І. Сидорова).

Виявлені особливості клінічного, рентгенологічного статусу та бактеріального пейзажу пародонтальних синдромів на фоні патології травного тракту (Р. І. Аніщенко, В. П. Василенко, Д. Є. Кіндій), центральної нервової системи (Н. С. Почтарьова), цукрового діабету (Ю. М. Паламарчук, Т. М. Козуб), а також взаємовплив на їхній перебіг.

Отримані експериментальні моделі катарального, виразкового гінгівіту та пародонтиту при введенні в слизову оболонку порожнини рота мікробних токсинів (О. О. Брегадзе), живої та вбитої нагріванням добової культури стрептокока (П. Т. Максименко), при ураженнях верхнього шийного симпатичного вузла (Л. С. Гунченко) та емоційних стресах (Т. О. Петрушанко).

Доведено, що хворі на виразково-некротичний гінгівіт та пародонтит, сенсibilізовані до вегетуючих у пародонтальних кишнях мікроорганізмів, а також до ясенних антигенів та лікувальних засобів (Н. Я. Малікова, І. С. Мащенко, А. О. Коздоба).

В експерименті та клініці встановлено, що аутоінфекційні стоматити виникають унаслідок зниження неспецифічних та імунологічних факторів захисту слизової оболонки порожнини рота і впливу на неї умовно патогенної мікрофлори ротової порожнини (Р. І. Аніщенко, Д. Є. Кіндій).

Уточнена клінічна діагностика, вдосконалені методи лікування та профілактика алергічних реакцій лікарських препаратів, які виникають на слизовій оболонці порожнини рота (А. О. Коздоба).

Багато учнів та колег по роботі Павла Тихоновича стали завідувачами кафедр терапевтичної стоматології в різних містах України (В. О. Нікітін, Г. Ф. Катурова в Харкові; Г. І. Сирота, І. С. Мащенко, Є. Н. Дичко в Дніпропетровську; А. К. Ніколішин, Т. П. Скрипнікова,

Є. В. Ковальов, Т. О. Петрушанко в Полтаві). Нині вони вже зі своїми учнями продовжують дослідження актуальних проблем стоматології та формують власні наукові школи.

Учням і колегам Павла Тихоновича належить вагомий внесок у підготовку та видання навчально-методичних посібників для студентів, інтернів, викладачів

кафедр терапевтичної стоматології: «Некариозные поражения зубов», «Болезни пародонта» (I та II частини), «Хвороби слизової оболонки порожнини рота», «Медикаментозна патологія в стоматології» та інші.

Громадська діяльність професора П. Т. Максименка також багатогранна. Він був головою профкому академії, народним заступником народного суду одного з районних судів м. Харкова (1960-1965), членом правління, а потім головою правління Харківського (1960-1967) та Полтавського (1968-1991) наукового осередку стоматологів, членом правління Всесоюзного наукового осередку стоматологів, членом Республіканської проблемної та навчально-методичної комісії при МОЗ УРСР (1964-1985).

Делегат IV і V Всесоюзних з'їздів, учасник симпозіумів із проблем «Организация и методика преподавания терапевтической стоматологии» (м. Москва, 1967), «Аллергия в терапевтической стоматологии» (м. Казань, 1968), «Пародонтопатии» (м. Москва, 1970), а також багатьох республіканських та обласних конференцій.

Професор Павло Тихонович Максименко та його учні підготували з терапевтичної стоматології більш ніж 10 тис. лікарів-стоматологів і надали допомогу сотням тисяч пацієнтів.

За період 1973-1989 рр. проф. П. Т. Максименко згідно з наказом

МОЗ УРСР 12 разів інспектував клінічні бази стоматологічних кафедр, оцінював теоретичні знання та практичні навички випускників стоматологічних факультетів Донецького, Дніпропетровського, Київського, Львівського, Одеського та Харківського медичних інститутів. Аналіз та узагальнення результатів перевірки дозволяв запроваджувати отриманий досвід у роботу інших кафедр через систему проведення щорічних симпозіумів та семінарів.

З 1992 року Павло Тихонович – професор кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів. Незважаючи на поважний вік, він продовжував читати лекції, проводити семінари, клінічні розбори та клінічні конференції, консультував хворих зі складною стоматологічною патологією, був незмінним членом апробаційної та спеціалізованої стоматологічної ради, рецензував кандидатські та докторські дисертації.

Сьогодні важко уявити, що оптимістичного, активного, працелюбного Павла Тихоновича вже немає з нами. Вважалось, що ця людина наділена якоюсь нездоланною жагою до життя.

Залишилися його численні наукові праці, його вдячні пацієнти, його учні, які будуть гідно нести високе ім'я лікаря, науковця, педагога, просто людини з великої літери.